

влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу така мета не є обов'язковою ознакою суб'єктивної сторони цього складу злочину;

5) *неоднакових кваліфікуючих ознаках у цих двох складах злочинів.* Зокрема, зловживання владою або службовим становищем не може супроводжуватися насильством або погрозою застосування насильства, застосуванням зброї чи спеціальних засобів або болісними і такими, що ображають особисту гідність потерпілого діями, за відсутності ознак катування (усе це характерно для кваліфікованого складу перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу – ч. 2 ст. 365 КК);

б) *у різному ступені тяжкості цих злочинів, що впливає на їх кваліфікацію.* Так, зловживання владою або службовим становищем в основному складі є злочином невеликої тяжкості, а отже готування до його вчинення, згідно ч. 2 ст. 14 КК, не є кримінально караним, тоді як перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу у своєму основному складі є злочином середньої тяжкості, а отже готування до його вчинення тягне за собою кримінальну відповідальність.

Богатирьов І.Г.,

Головний науковий співробітник
науково дослідного центру
Інституту кримінально-виконавчої
служби Національної академії
внутрішніх справ, доктор
юридичних наук, професор

ПРОТИДІ ЗЛОЧИННОСТІ У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Ми поділяємо позицію вчених, які вважають, що ступінь захисту права інтелектуальної власності небезпідставно можна

вважати показником розвитку цивілізації та рівня демократії в державі. Надійний захист права інтелектуальної власності в Україні є пріоритетним завданням для неї на шляху до Європейського Союзу та входження до чинних світових економічних і культурно-гуманітарних спільнот. Держава повинна забезпечувати охорону правопорядку, зокрема контролювати діяльність спеціалізованих державних органів щодо виявлення правопорушень і злочинів у сфері інтелектуальної власності [1, 120].

Інтелектуальна власність як соціально-правове явище, яке забезпечує охорону результатів творчої діяльності, являє собою якісно нове явище сучасності, що знайшло відображення в конституціях багатьох розвинутих країн світу. Отримавши закріплення в основоположних міжнародних актах про права людини, свобода творчої діяльності є базовим принципом функціонування духовно-культурної сфери, визначальним параметром взаємодії сучасної держави і особи.

Саме вони розглядаються сьогодні, як практичні інструменти досягнення поліпшення економічного та соціального становища, зміцнення законності та правопорядку, утвердження в Україні принципів верховенства права, справедливості та гуманізму, пріоритету прав та свобод людини і громадянина, розбудови правової держави і становлення громадянського суспільства.

А тому, проблема надійної охорони власності в даний час вийшла в число загальнонаціональних пріоритетів. Суспільство, його матеріальні цінності виступають одним з основних об'єктів життєво важливих інтересів особи і держави, що ставить на одне з провідних місць протидію правопорушенням у галузі охорони власності, у тому числі й інтелектуальної власності. Ми поділяємо позицію М.Ю. Потоцького, що головним завданням щодо протидії цим злочинам є створення системи швидкої та ефективної реалізації та захисту прав інтелектуальної власності [2, с. 140-141].

На жаль, поки що не приходиться говорити про істотні успіхи в протидії злочинності в даній сфері. Проведені останніми роками дослідження у сферу інтелектуальної власності показали, що вжиті заходи та профілактичні дії не повною мірою відповідають кримінальній ситуації, що склалась в країні, і тому не можуть привести до корінного підриву основ і бази такого роду кримінальних проявів.

Варто відзначити, що до проблем протидії злочинності у сфері інтелектуальної власності привертали і привертають до себе пильну увагу науковців різних галузей права, кримінологів, соціологів, психологів. Незважаючи на значну кількість робіт з названої проблематики, маємо повне право констатувати, що вивчення злочинності у сфері інтелектуальної власності залишається актуальним завданням, адже наші знання про її сутність та генезу через призму синергетичного підходу, тенденції її розвитку та трансформації, ознаки й характер загроз процесам формування громадянського суспільства є фрагментарними, а проблеми побудови моделі протидії цьому соціальному феномену не до кінця дослідженими. [3, с. 223].

Крім того, з точки зору зміни пріоритетів внутрішньої політики держави, її подальшої демократизації та наближення до європейських стандартів потребують удосконалювання правова база, організаційно-управлінські та суто кримінологічні аспекти боротьби правоохоронних органів зі злочинністю.

Вирішення названого кола проблемних питань, дозволить істотно удосконалити теоретико-методологічні, організаційні та правові засади протидії злочинності у сфері інтелектуальної власності значно посилити тиск на різні форми її проявів. Все вище викладене і обумовило необхідність засвідчити на рівні статті проблему вивчення протидії злочинності у сфері інтелектуальної власності

Вирішення будь-якої наукової проблеми починається з постановки базових питань, осмислення яких дозволяє зрозуміти її сутність та чітко уявлення про те, чи варто

розглядати злочинність в сфері інтелектуальної власності, у прив'язці як до зовнішніх, так і внутрішніх умов, у чому конкретно проявляються і можуть проявитися в майбутньому такі кримінальні правопорушення, яка роль і місце державних органів у протидії злочинності й нейтралізації загроз, що виходять від неї, які механізми, способи і методи захисту життєво важливих інтересів суспільства у даній сфері.

Таким чином, наявна тенденція зростання кількості зареєстрованих злочинів у сфері інтелектуальної власності обумовлена не лише загальною тенденцією до стабілізації рівня злочинності та послабленням реєстраційної дисципліни з метою покращення звітності, але й певною переорієнтацією правоохоронної системи на валові показники, які простіше за все формувати за рахунок саме названих злочинів.

Висновок. Вищевикладене дозволяє зробити висновок, що протидія злочинній діяльності у сфері інтелектуальної власності дозволить громадянам країни забезпечити своє право на створення об'єктів інтелектуальної власності; захистити їх власні права на ці об'єкти та протидіяти злочинним проявам у всіх сферах суспільного життя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Протидія злочинам у сфері інтелектуальної власності : науково -практичний посібник / С.І. Ніколаюк, Д.Й. Никифорчук, Р.П. Томма, В.І. Барко. – К.: КНТ, 2006. – 192 с.

2. Потоцький М.Ю. Правове регулювання інтелектуальної власності в Україні: загальнотеоретичне дослідження: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.01 – «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Потоцький Микола Юрійович; Ін-т права ім. князя В. Великого МАУП. – Київ, 2009. – 211 с.

3. Богатирьов І.Г. Стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення прав на об'єкт інтелектуальної власності / І.Г. Богатирьов// Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх

справ: Збірник наукових праць. – 2012. – спец. Вип. №2 (61)
«Актуальні питання адміністративно-правової науки» С. 223-
229

Василевич В.В.,
начальник кафедри кримінології
та кримінально-виконавчого
права Національної академії
внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук, доцент

ЩОДО ОСНОВНИХ ПРИНЦИПІВ КРИМІНОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ.

Розкриваючи зміст поняття та системи принципів кримінологічної політики, автором запропоновано власне бачення та визначення цієї юридичної категорії, як одного із важливих компонентів інструментарію формування стратегічної складової частини внутрішньої антикримінальної політики¹ держави, владна дефініція якої полягає у визначенні ключових доктринальних засад у сфері запобігання злочинності та її практичної реалізації в системі органів і установ антикримінальної юстиції у відповідності з положеннями кримінально-правової, кримінально-процесуальної та кримінально-виконавчої політики країни та національного законодавства. Спираючись на наукові дослідження в цій галузі, нами робиться спроба довести теоретичне і практичне значення категорії «принцип» з метою подальшого форматування основних елементів структури кримінологічної політики.

Принцип (від лат. – *principium* – підґрунття, основа) – основне вихідне положення те, що лежить в основі певної сукупності фактів, теорії, науки (як теоретико-пізнавальна

¹ Термін «антикримінальна» політика пропонується автором натомість терміну «кримінальна» політика, що означає лат. *Criminalis* – злочинна.